

Leon Blumtól Tamás Gáspár Miklósig

Megfigyeltem: az antikommunistázás mindig a fasizmust erősítette. Tamás Gáspár Miklós Moldova György-ellenes kirohanását is így ítélem meg. Tapasztalataim alapján úgy vélem, a fasizmust a kommunizmus ellen találták ki. Mint elemista annak idején láttam, mit műveltek a különítményesek a Tanácsköztársaság a „kommün” leverésekor, s amikor már kiírtották a kommunistákat — s akikre ráfogták ezt — akkor bűnbaknak tették a zsidókat.

Így ment ez a háború végéig. Most, amikor nincs már „kommunizmus”, sőt „kommunisták” sincsenek — a volt miniszterelnöktől lefelé mindannyian azt vallják: sohasem voltak kommunisták —, ismét a háború előtti helyzet állt elő, a bűnbak szerepére ismét jók az izraeliták. Publicistáink, tollforgatóink olyan eredményesen küzdenek — finoman szólva — a jobboldali megnyilvánulások ellen, mint annak idején Zsolt Bélaék az éledő fasizmus ellen, sőt nagyobb intenzitással és tömegtámogatással, miközben nagy energiákat fordítanak a vitákra. Ilyen volt az **Eörsi István** elleni fellépés a jobboldaliak Csipkerózsika álmáról vallott nézetéért és még sorolhatnám. Ilyen most T. G. M. fellépése M. GY. ellen, igen ügyesen elmarasztalva közben a Magyar Hírlapot is.

T. G. M. -mel a Népszabadságban már volt egy levélváltásom, amikor antikommunista fejtegetésére reagálva azt írtam: aki a lenini úton jött hozzánk, annak ez a stílus nem áll jól és úgy jár majd, mint Leon Blum francia szocdem vezér, aki bizonyos megnyilvánulásokban, jobboldali nézeteket vallott, s ezzel együttműködött velük, s végül koncentrációs táborba került. Mi „örültünk ennek”. Lehet, hogy újabb hasonló „örömök” várnak reánk?

Két évvel ezelőtt, az említett szlogen elpuffantásakor nem formálisan, hanem bensőmből fakadóan megkövettem Tamás Gáspár Miklóst, hogy fontosabb, ami összeköt, mint ami elválaszt bennünket. Moldova György elleni fellépése után úgy látom, engesztelhetetlennek kellett volna lennem, hisz az antikommunistázás most, egy lényegesen rosszabb helyzetben megismétlődött. Nem tudom, mit szól ehhez az SZDSZ, hisz nemrég erről azt vallották, hogy a visszafogottság segítette elő az MDF győzelmét.

Súlyosbító körülmény, hogy a kommunistázás, sőt csekistázás a Tanácsköztársaságról való megemlékezés címén történt, amiről még a Magyar Televízió és Rádió is megemlékezett. Az pedig minősíthetetlen, hogy Moldova Györgyről és írásáról olyan stílusban írt, hogy Kolozsvári Borcsa Mihály is ihletet meríthetett volna ebből. Késői utódai ezt bizonyára meg is teszik.

Lehet, hogy erre nem gondolt T. G. M.? És arra sem, hogy Moldova népszerűségét, amelyet több tucat nagy tetszést aratott könyve, nem kevésbé egész élete alapozott meg, nem fog megváltozni az igazságtalanságra épült levelétől? De ha elhinnék mindazt, amit róla írt, mint kommunistáról, az fokozná a tiszteletet és a nosztalgiát irántuk, amit levelében is veszélyesnek vél, s azt is, hogy a Magyar Hírlapban ír.